

Omhändertar till vad?

Vi lägger stora resurser på att placera barn på institution. Och sen...? Samhället sviker. Media sviker. Politiken sviker. Varför?

Text och bild: Anna Fredriksson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2015](#)

– När en ungdom ber om hjälp men nekas, kan det förstöra väldigt mycket på sikt. Vi har fått agera eftervård många gånger och ha ungdomar boende hos oss.

Det var i den allra sista skälvande minuten på Fortes forskningsseminarium som **Anders Eriksson**, ordförande för Unga Kris, yttrade sig från publiken. "Jag representerar ju målgruppen", tillade han. Då hade panelen av forskare och myndighetsföreträdare konstaterat stora brister i den sociala dygnsvården för barn och unga. Och vanmakten inför att så lite förbättras var påtaglig.

Den sociala barnvården berör ett barn i varje skolklass. De flesta som placeras idag är tonåringar, sa **Bo Vinnerljung**, professor i socialt arbete vid Stockholms universitet. Men yngre barn till ensamstående och fattiga kvinnor har enorma överrisker att hamna i dygnsvård.

– Att vård som kostar mycket pengar och är restriktiv i princip är outvärderad är moraliskt orimligt. Det är helt oacceptabelt att vi inte har en målsättning när vi omhändertar barn och unga enligt LVU, sa han och fortsatte:

– Eftervård har vi ingen. Punkt slut. Det finns ingenting att forska på där.

Just eftervården tryckte den norska psykologen **Tore Andreasson** hårt på.

– Vi övervärderar institutioner och undervärderar det som händer efteråt och utanför.

Det saknas nordisk forskning både om hur institutionerna fungerar och om hur de går för de barn och ungdomar som placeras där och i familjehem senare i livet. Det är jämförande effektstudier som saknas. Registerstudier finns. De visar stora överrisker för allt från självmord till bidragsberoende för placerade barn.

Det finns saker att göra om vi bara vill. Bo Vinnerljungs forskning har visat hur viktigt det är att klara skolan för just de här barnen. Idag underpresterar placerade barn i förhållande till sina förmågor. Konceptet SkolFam som vill råda bot på det här används i dagsläget av 22 kommuner.

– Varför inte i 290? Varför får vi inte fart på det här, trots att vi stöttar ekonomiskt? Vi måste ställa frågan till samhället varför vi inte tycker de här barnen är viktigare, sa **Ing-Marie Wieselgren**, handläggare på Sveriges kommuner och landsting, SKL.

– Jag blir otroligt berörd. Det är tungt att lyssna. Det handlar om barn och unga som vi har mött, som har namn. Men de är aldrig en fråga i partiledarutfrågningar, sa barnombudsmannen **Fredrik Malmberg**.

Anna Fredriksson

www.forte.se

Barn och unga i samhällets vård